



ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК



ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 11

СОФИЯ, 1-15 ЮНИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

История

Охрид и Охридската архиепископия в българската историческа памет и историопис през XIV-XVIII век

стр. 1, 4-5



Пастирско слово

Безкръвният курбан

стр. 6

Колонка на редактора

Не оставяй да те надвиба злото, но надвибай злото с добро

стр. 5



Православието по света

Православният Париж

стр. 7

Поклоннически пътувания

Атонски дневник

стр. 7-8

ИСТОРИЯ

Охрид и Охридската архиепископия в българската историческа памет и историопис през XIV-XVIII век

Акаг. Васил ГЮЗЕЛЕВ

Добре известно е, че Охрид, неговата област и Охридската архиепископия от втората половина на XIII век били трайно откъснати от Българското царство. Независимо от това, тук присъствието на българския етнически елемент и свързаната с него книжовност и през следващите векове били несъмнени. Трайно било присъствието на спомена за Охрид като столица и град на светостта в българската историческа памет. Това намерило своеобразно отражение в официалната историопис през XIV в., което проличава от три добавки към среднобългарския превод на Манасиевата летопис, извършен през 1345 г. от дворцовия свещеник Филип при цар Иван Александър (1331-1371).

В добавката към царуването на византийския василевс Анастасий (491-518) първоначалното трайно българско заселване на българите на Балканите е представено по следния начин: „При Анастасий царя започнаха българите да превземат тази земя, като преминаха при Бдин [Видин]. И най-напред почнаха да завземат Долната земя, Охридската, а след това – цялата тази земя. От идването на българите досега има 870 години“.

Към текста за царуването на василевс Константин IV (668-685) е добавено: „При този цар Константин преминаха българите през Дунава и отнеха от гърците тази земя, в която и досега живеят, след като ги разбиха. Преди пък тази земя се наричаше Мизия. Бидейки много и безчислени, заселиха и тази страна откъм Дунава и онази до Драч и по-нататък, защото и власите и сърбите, и всички други едно са“. А в добавката за царуването на император Василий II Българоубиец (976-1025) е записано: „Този цар Василий разби царя на българите Самоил два пъти и завзе Бдин, Плиска, Велики и Мали Преслав и много други градове. Но и Скопие му бе предадено от Роман, сина на цар Петър. Тамо му бе дал цар Самоил да владее. Защото българите царстваха до Охрид и до Драч, и по-нататък“.

На стр. 4

ХРОНИКА

От България

Патриаршески благослов по повод Международния ден на детето

Скъпи деца, Христос воскрес!

В този празничен за вас ден, когато се отбелязва Международният ден на детето, отправяме своя патриаршески и архипастирски благослов, като се молим още по-усърдно на Всепогодателя Бога за всички вас.

В дни като днешния трябва да насочваме поглед и внимание към онази истина, казана ни от Спасителя, че трябва да бъдем като деца, за да влезем в Царството Небесно.

Придобивайте мъдрост и разум и не забравяйте вярата си в Бога. Не стъпвайте в пътеките на



нечестивите и не ходете по пътя на лошите (Притчи. 4:14). Отхвърлете от себе си лъжата, лукавството, отдалечете от ума си. Очите ви да гледат в правилната посока, към Небесния Йерусалим. Не се отклоня-

вайте нито наляво, нито надясно, а вървете по царския път, по пътя на вярата и богоносните отци. Слушайте вашите родители и наставници, изпълнявайте съвестно наредбите и заповедите, които те ви дават.

Скъпи родители, учете децата си на вярата в Бога, давайте им да вкусват от храната, която не само ще направи телата им здрави, но и ще им дарува вечен живот. Тази храна е вярата, надеждата и любовта. Оставете децата да се молят на Бога и не им пречете, бъдете им опора и подкрепа. На вас е дадено много и много ще се иска.

Честит празник, мили деца!

Божията благодатна помощ да бъде винаги с вас!

С отеческа в Христа обич и благословение,

† НЕОФИТ

Патриарх Български

Приключи Националният конкурс „Възкресение Христово“ – 2019

В навечерието на Деня на детето Св. Синод на БПЦ-БП откри третото издание на своята благотворителна кампания „Деца рисуват за деца“ с детски творби от Националния конкурс „Възкресение Христово“.

Негово Високопреосвещенство Ловчански митрополит Гавриил, ръководител на синодалния Културно-просветен отдел, приветства в хотел „Интерконтинентал София“ официалните гости, родители, деца-лауреати на Пасхалния синодален конкурс, които се включиха в благотворителната инициатива.

В словото си митрополит Гавриил сподели как се е зародила самата инициатива и че Църквата винаги ще



насърчава добротворчеството и милосърдието. Кампанията е и послание към всички болни дечица у нас, че те не са сами и има кой да им помогне и да се помоли за тяхното оздравяване, каза митрополитът.

На събитието бе и проф. д-р Добрин Константинов, началник на Клиниката по детска клинична хематология и онкология към ИСУЛ, която е реципиент на даренията от кампанията. Той отбеляза, че даренията са голяма помощ за болницата и конкретно за отделението, както и това, че се надява повече хора да се включат в благотворителната инициатива на Св. Синод.

На стр. 2

ХРОНИКА

От България

Приключи Националният конкурс „Възкресение Христово“ – 2019

От стр. 1

Богдана Желявска от Асоциацията за подкрепа на талантили деца сподели, че няма нищо по-благородно от това да дариш надежда. Тя приветства инициативата и допълни, че подобна дейност на Св. Синод е уникална, а Асоциацията се включва също в подкрепа на онкоболните деца.

По време на откриването бе прочетен и поздравителен адрес от г-н Тодор Чобанов, зам.-кмет на Софийска община. „Много вяра и надежда са необходими за изцелението на поразените от коварната болест деца, но знаем и че лечението е скъпо и подкрепата понякога е наложителна за навременната медицинска намеса. С огромно уважение изказвам благодарност на всички, което ще участват в дарителската кампания и ще докажат, че благородството и състраданията, заложени в човешката природа, могат да бъдат мощно средство за преодоляване на препятствия и болка“, се казва в поздравителния адрес.

В благотворителната кампания на Св. Синод към децата-лауреати на конкурса с творчеството си се включи и Школата по църковна дърворезба „Лоте Раденкова“, която развива своята дейност в столичния храм „Св. св. Кирил и Методий“, където ежегодно се връчват наградите и се обявява тържественият финал на синодалния конкурс „Възкресение Христово“.

Припомняме, че със събраните досега средства от инициативата бяха закупени изключително необходими апарати за венозни вливания, за постоянен мониторинг (проследяване) на пациентите и консумативи.

След тържественото откриване събитието продължи с кратък концерт: певецът Васил Петров изпълни две свои песни – „Христос възкръсна“ и „Да бъде светлина“, Весела Веселинова изпълни „Японска приказка“, „Песен за овчарчето“ и „Като блус“, а Валерия Стоянова



изпълни песента „Моя страна, моя България“. След официалната част бяха откупени редица детски творби, експонирани на благотворителната изложба във фойето на хотел „Интерконтинентал София“.

Националният конкурс „Възкресение Христово“ традиционно и тази година приключи с тържествена св. Литургия и награждаването на участниците. С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит в столичния храм „Св. св. Кирил и Методий“, високопреосвещеният Ловчански митрополит Гавриил, ръководител на Културно-просветния отдел при Св. Синод, възглави празничната възкресна св. Литургия на 19 май. Десетки деца и родители съучастваха в тайнството Евхаристия.

В края на богослужението митрополитът благодари на всички участници, положили неимоверни усилия с участието си в конкурса, и им преподнесе благословението на предстоятеля на Българската православна църква.

Изпято бе многолетствието, а след това всички участници получиха своите награди и благословение от митрополит Гавриил.

След тържествения финал се състоя и концерт-рецитал в сградата на неделното училище при храм „Св. св. Кирил и Методий“.

Ангел
КАРАДАКОВ

Тържествено завърши учебната година в неделно училище във Видин



С тържество завърши учебната година в неделното училище към митрополитския храм „Св. Николай Чудотворец“, гр. Видин.

Децата от трите школи към училището – по „Вероучение“, „Иконопис“ и „Куклено театрално изкуство“ – зарадваха родители и гости с постигнатите резултати от изминалата година.

Тържеството започна с куклено театрално представление „Трите прасенца – Приказка за послушанието“, където най-малките показаха уменията си да играят с кукли. Гостите бяха впечатлени както от християнския прочит на класическата приказка, така и от радостта, с която де-

цата играеха в пиесата.

Следваха стихове, посветени на светите братя Кирил и Методий и тяхното просветно дело.

Всички възпитаници на училището прославиха нашите Първоучители, като изпяха техния тропар и изпросиха застъпничеството им пред Бога.

Присъстващите имаха възможност да разгледат представената изложба от заниманията по иконопис на тема „Делото на св. св. Кирил и Методий“.

Негово Високопреосвещенство Видински митрополит Даниил поздрави децата с плодотворното завършване на учебната година и още веднъж подчерта значимостта от просветното дело на светите братя за нас. Молитвено пожела усвоените от децата в неделното училище християнски добродетели да бъдат прилагани в техния живот.

Децата получиха малки подаръци и с всички присъстващи бяха похвалени за завършването на учебната година.

Видинска митрополия

Благослов за деца с церебрална парализа

В чест на Деня на детето – 1 юни, Негово Преосвещенство Белоградчишки еп. Поликарп, викарий на Софийския митрополит, посети „Специализирана болница за рехабилитация Банка“ АД, база „Ясен“.

Болницата, която има повече от 40-годишна история и е увърдила името си сред лечебните заведения за профилактика и рехабилитация у нас, има свое обособено отделение за деца с церебрална парализа.

Детският празник бе поводът, поради който еп. Поликарп посети лечебното заведение и отслужи молебен за здравето на всички деца, лекуващи се в него. В двора на лечебния комплекс се намира храм, посветен на св. Георги. Именно пред него бе отслужено специалното моление за болните деца, някои от които лично присъстваха, а други поради различни процедури не можаха да участват.

Сред присъстващите родители на молебена бя-



ха още иконом Василий Топузлиев, председател на храма в гр. Банка, управителят на болницата Денис Капануглу, лекари и служители, които помагат на лекуваните се деца. Виждайки присъствието на епископа, към децата се присъединиха и по-възрастни страдащи хора, които с голяма надежда слушаха църковната молитва.

Епископ Поликарп поздрави всички присъстващи и им преподнесе патриаршеския благослов на Българския патриарх Неофит, като им пожела да получат от Бога всичко онова, което желаят и за кое-

то се молят. „Бог да ви го даде и да възнаградя вашия труд!“ – каза той на всички, които с голяма ревност и професионализъм се грижат за най-малките наши братя.

След църковното последование владиката и придружаващите го митрополитски служители се отправиха към Детското отделение в болницата. Там еп. Поликарп раздаде подаръци на децата, запозна се с част от персонала и разгледа обновените стаи и новосформираната рехабилитационна зала за децата.

Весела ИГНАТОВА

Започнаха гетските летни лагери при Кремиковския манастир

На 3 юни с водоосвещение бе даден стартът на новия сезон на детските православни лагери при Кремиковския манастир „Св. вмчк Георги Победоносец“. Водоосвещението бе извършено от Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, в съслужение с иконом Серафим Янев, изпълняващ длъжността игумен на Кремиковския манастир, иконом Василий Топузлиев и свещеник Георги Младенов.

Присъстваха 48 деца от столицата и от гр. Банка и с. Горна Малина, които са включени в първата група, от 5 до 7-годишни.

След водоосвещението епископ Поликарп поздрави всички присъстващи и изрази радостта си от това събитие, което за шеста поредна година се организира в дворите на светата обител. Той сподели, че то е за похвала и благодарност към Бога, ръководството на манастира и всички доброволци – учители и възпитатели, които се грижат подрастващото поколение да израства във вярата, православието и ценностите и живот близо до Господа Иисуса Христа.



Епископ Поликарп благослови малките участници в първата група на летния лагер от името на Негово Светейшество патриарх Неофит и им пожела здраве, радост и мъдрост, за да се учат да бъдат добри хора и православни християни, както и пример за своите връстници.

Всички деца, учители и гости минаха да се поръсят за здраве и благословение, като на малките лагерници бе даден малък подарък от името на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит.

Подаръците за децата участници в летния лагер бяха предоставени от г-жа Татяна Попова, собственик

на верига магазини „Аванти“, която винаги е част от духовните и културно-просветни инициативи на Софийския света митрополия.

След богослужението всички се отправиха от храма към манастирската трапезария, където гостите и децата заедно седнаха на обща трапеза.

Летните православни лагери в Кремиковския манастир ще продължат до 1 септември, като всяка седмица различни групи от цяла България ще участват в тях. Работата с всяка група ще започва в понеделник и ще завършва в неделя, след светата Литургия.

Свещеник
Костагин ТРЕНЕВ

ХРОНИКА

От България

Защитена бе докторска дисертация за делото на йеромонах Неофит Рилски

В аулата на Богословския факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ се състоя защита на докторска дисертация на г-н Андрей Иванов Касабов, редовен докторант в Богословския факултет. Темата на неговата работа бе „Музикалното творчество на йеромонах Неофит Рилски – лични творби“, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по специалност „направление 2.4 – Религия и Теология“.

Председател на научното жури бе доц. д-р Костадин Нушев, а рецензент – проф. д-р Юлиан Куюмджиев. По време на защитата изразиха становища научният ръководител доц. д-р дякон Иван Иванов, доц. д-р Димитър Димитров и доц. д-р Стефка Венкова, като бяха отбелязани плюсовете на работата на докторанта Андрей Касабов, както и научният принос на темата му по отношение на недотам изследваното дело на знаменития йеромонах Неофит Рилски в музиковедството и певческата традиция у нас.

На докторската защита присъстваха: Негово Светейшество Българският патриарх Неофит, високоректорът на митрополити Западно- и Средноевропейския Антоний и Врачанския Григорий, преосвещените епископи Мелнишки Герасим, гл. секретар на Св. Синод, Ад-



рианополски Евлогий, игумен на Рилската св. обител, Велички Сионий, игумен на Бачковския и на Троянския манастир, Белоградски Поликарп, викарий на Софийския митрополит, архим. Висилий, протосингел на Софийския св. митрополит, архим. Пахомий, ректор на Софийската духовна семинария, деканът на Богословския факултет проф. Александър Омарчевски, професори, доценти, преподаватели, духовници и студенти на Богословския факултет.

„Наследството в областта на практическото богословие и църковната музика, което йеромонах Неофит остави на Българската православна църква, се оказва основа за богослужбното бъдеще и други специфики след деветнадесети век на Балканите в национален и международен аспект и е пример за поколения богослови и псалти, търсещи ав-

тентичното българско църковно пеене“, каза при защитата д-р Андрей Касабов. Той изтъкна още важноста на делото на българския просветител и спомена различните творби, които йеромонах Неофит Рилски или сам е написал, или успешно е адаптирал от гръцки на църковнославянски език, както и нотирал според българската певческа традиция.

Членовете на журито споделиха впечатленията си и изказаха своята оценка за извършения научен труд от г-н Андрей Касабов, за който му бе присъдена научната степен „доктор“.

В края на научното събитие бе изпето многогласие за Светейшият патриарх и Св. Синод, както и за новия доктор на Богословския факултет. Предстои научното изследване да бъде издадено в книга.

Ангел КАРАДАКОВ

В Софийска митрополия се проведе работен семинар за учителите по Религия

На 18 май в сградата на Софийския св. митрополит за учителите по Религия от София и областта се проведе годишна среща и работен семинар под надслов „Да учим като Христос“.

Срещата, която има за основна цел да се обмени опит между отделните участници в религиозното образователно дело в България, е по инициатива на Софийския митрополит. Като организатори на събитието взеха участие Духовно-просветният отдел към Софийския митрополит и Центърът за образователни инициативи „Двери“.

В съботния ден в залата на митрополията се събраха учители, студенти, преподаватели в Богословския факултет, които се интересуват от въпросите на религиозното образование у нас и искат да вложат време и усилия в тази област.

Сред присъстващите бяха Белоградчишкият еп. Поликарп, викарий на Софийския митрополит, проф. д-р Божидар Андонов и доц. д-р Андриан Александров от Богословския факултет, йеромонах Мелетий, зам.-ректор на Софийската семинария, г-жа Ваня Станчева, старши експерт РУО – София, и др.



Срещата бе открита от еп. Поликарп, който приветства гостите от името на Българския патриарх Неофит, очерта работата на семинара и представи накратко дейността на създадения „Духовно-просветен отдел“ към Софийския митрополит.

Владиката подчерта, че главната идея на тази среща е да се сплотят учителите, да се насърчат да споделят своя опит и да се дадат препоръки за бъдещата им работа. Определили общата цел, всички да се поощрят и да постигнат възможно най-добри резултати в религиозно-образователното дело.

Той увери, че тази среща дава гаранция, че Софийския митрополит има желание да работи и подпомага религиозното образование на всички нива. Тя насърчава и ще продължава да насърчава добрата комуникация между директори и преподаватели, създаването на учебни помагала и реализирането на различни инициативи, стимулира добрите взаимоотношения между родители, ученици и преподаватели, търси финансови средства, за да подпомага работата в райони с малко население и в затруднено икономическо състояние.

Като представител на център „Двери“ д-р Полина Спирова сподели своя опит и подчерта заслугите на настоящите учители, които като жение-мироносици не се отказват от благородната мисия и въпреки трудностите продължават да работят на това поприще.

Старши експерт Ваня Станчева от Регионалното управление на образованието – София представи предизвикателствата, които стоят пред днешните учители по Религия. Тя сподели разликата между

учениците, изучаващи Религия преди 30 години, и тези, които днес проявяват желание да се огранотят религиозно. Подчерта необходимостта от нов преподавателски подход, адекватен на съвременния ученик. Г-жа Станчева очерта трудностите, които през последните десетилетия се проявяват в българските училища и в частност при изучаването на предмета Религия, но и успехите в съратничеството между отделните институции.

Доц. д-р Андриан Александров заяви, че студентите богослови, които осъзнават изучават богословските науки, са добре подготвени за преподаватели в българското училище, като направи сравнение с други специалности. Той очерта като основен проблем липсата на студенти и сподели как Богословският факултет е създавал условия да се подготвят педагогически кадри със своите магистърски програми и квалификационни курсове, като дори вече се преподава и методика за прицърковните школи. Той подчерта, че успехът зависи от адекватността на учителя и колко още качествата трябва, за да бъде добър един учител, а не само образован педагогически.

Йеромонах Мелетий като зам.-ректор на Софийската семинария сподели своите наблюдения върху преподаването на предмета „Нов Завет“ в Семинарията и какви трудности среща като учител. Той посочи специфичността на преподавателската работа в средната ни духовната школа, различието между учениците и възможностите им при работа, и голямата необходимост учителите не само да са добре подготвени теоретично, но да имат и други качества, с които да увеличат учениците.

Проф. д-р Божидар Андонов благодари на еп. Поликарп за неговото разбиране и инициативност в образователното дело и заяви, че е необходимо Църквата да определя качествата и възможностите на заявляните се преподаватели по Религия. Необходимо е тя да препоръчва преподавателите и да носи отговорност за тяхната работа. Той сподели, че това се налага, тъй като директори се оплакват от учители, които преподават предмета и се стига до преустановяване на преподаването в училище. Директори апелират да се поверява подготовката на учителя и способността му да общува с ученици. Професорът, изхождайки от своя дългогодишен опит, подчерта, че Богословския факултет дава най-добрата подготовка със своите програми и курсове и затова трябва да бъде рекламиран като най-добрия гарант за качество на религиозните педагогически кадри.

Срещата на преподавателите продължи с работен семинар, в който бяха представени някои практики и методи в преподаването на предмета Религия.

Весела ИГНАТОВА

Ловчанският митрополит Гавриил награден с Почетния знак на РУО – Ловеч

На церемония, състояла се на 22 май в салона на ловчанското читалище „Наука – 1870 г.“, Негово Високоректорство митрополит Ловчански Гавриил бе удостоен с Почетния знак на Регионалното управление на образованието – гр. Ловеч.

Почетният знак бе

върчен на митрополита от началника на РУО – Ловеч г-н Еленко Начев за издигане на духовните ценности в българското образование. По инициатива на митрополита – в Ловеч от години съществува неделно училище; от 2003 г. в училищата, а по-късно и в детските гради-

ни се преподава „Вероучение“; издава се и много православна литература за деца. От новата учебна година в сградата на старата митрополия ще отвори врати и първото по рода си общообразователно училище към Ловчанския митрополит.

ЦВ

† IN MEMORIAM

На 28 май 2019 г. се престава в Господа дългогодишната служителка на Св. Синод КРИСТИНА ДОНКОВСКА, на 62-годишна възраст

В продължение на десетилетия Кристина бе касиер-счетоводител при Св. Синод на БПЦ-БП, като се открояваше със своята трудолюбивост, изпълнителност и колегиялност.

Отиде си както и живя – тихо и скромно.

Канцеларията на Св. Синод поднася искрените си съболезнования към семейството и близките на Кристина Донковска.

Опелото и погребението бяха извършени на 31 май в Софийските централни гробища. Последованието бе отслужено от главния секретар на Св. Синод Мелнишки епископ Герасим.

Молитвено участие взе патриарх Неофит, който дойде лично да се прости с починалата и да изрази своите съболезнования на близките ѝ.

Бог да я прости! Вечна и блажена да бъде паметта ѝ!

Много често в енорийските храмове идват хора, които са преживели някаква житейска катастрофа или са преминали тежко изпитание, и се интересуват какво могат да направят, за да изразят не само благодарността си към Бога, но и да изпросят Неговата милост в своя живот.

Когато се срещнат със свещеника, обикновено питат: „Отче, кажете ми какво животни да заколя за курбан?“ Или: „Трябва ли да говеда животното до хра-



ПАСТИРСКО СЛОВО

Безкръвният курбан

ма и да го осветите и кога, в кой конкретен ден, а после да го заколим?“ – Това е важна, макар и твърде битийна част от практиката на всеки православен свещеник. Хора, които искат да „направят курбан“!

Но какво означава това и какво е неговото истинско, духовно значение.

Думата „курбан“ е еврейска и означава „жертва“. Използва се в смисъл: „Животно, заклано като жертва за здраве или в памет за някого. Оброк. Гоцавка с таква животни“ (Тълк. речник). С тази жертва са умилостивявали Великия и страшен за техните разбираня Бог.

Древните езически религии познават тази практика. Така те умилостивявали своите богове. Кръвни жертви са се принасяли във всички цивилизации преди Христа. За инките, майте, ацтеките и римляните е било нещо обичайно, дори задължително. Нещо повече – понякога се е достигало до жертвоприношения и на хора. Това е част от техния култ и обредност.

В истинския смисъл на думата се отнася и за бита и културата на юдеите.

Старият Завет изобилства от примери в това отношение. Имало е конкретно място в еврейския храм, където са се принасяли (животните са клани) по определен ред и порядък, в зависимост от съсловие и имотното състояние на конкретния човек.

Дори Спасителят, след като извършва изцеления в Светите земи в хода на Своята историческа и духовна мисия, препоръчва на изцелените да отидат при свещениците и да при-



несат жертва по Мойсеевия закон – агне или гълъби. И това праби, за да остане верен на традицията и религията на предците. Но всичко това е преди Неговата честна жертва на Кръста Господен, където пролива кръвта Си за греховете на падналото човечество. Преди Своято свято Възкресение, с което разгроми дявола, победи смъртта и показа истинския път за вечния живот.

Но следва ли християните, носители на Неговия завет на мира и любовта, да принасят такива кръвни жертви? Нали Христос е този божествен Агнец, който понесе греховете на цялото паднало човечество? Сам Себе Си принесе в сънна и драгоценна Жертва и пречупи историята на две – преди и след Него! – Разбира се, че не! Всичко това е добре да се избягва! Защото Спасителят изрича нещо съкровено и истинско: „Милост искам, а не жер-

тва!“ (Мат. 9:13). А това „милост“ се отнася за толкова много неща – всичко, което е плод на живата вяра и любов към Бога.

Той проля кръвта Си за всичко и всички, които са решили да Го последват и да повярват в Него, и дори за неповерявалите. Както за хората, така и за животните. Затова вместо обичайната практика да се колят животни, която е приета и останала в традицията на всички православни народи, като израз на благодарност или гореща молитва за нещо или някакво събитие, е най-добре да се приеме безкръвната, чиста, освободена жертва, освободена от бремето на Стария завет.

В своите наставления свети Серафим Саровски, един от великите подвижници на светото Православие, препоръчва: „Давайте свещи, вино и елей в църква. Милостинята ще ти направи много добро!“ („Велики руски старци“, т. 2).

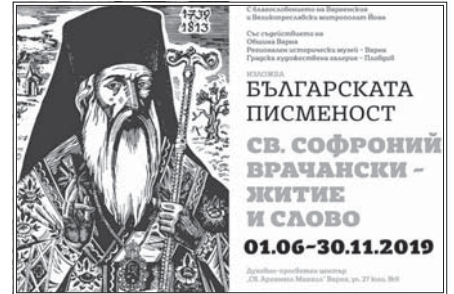
В нашата традиция е прието в храма да се носят вино, брашно и зехтин (или оливо). Виното е символ на кръвта Христова, пролята за очистяване греховете на падналото човечество. Може да бъде употребено за изготвяне на светото причастие. Брашното е символ на Самия Христос – „Хляба на живота“, а зехтинът (олиото) е отглас от старата еврейска традиция да бъдат помазвани царе и духовници. Израз на особената Божия милост и избраничеството. С него се пълнят кандиламата в храма пред иконите на Бога и Неговите свети угодници.

Всички те имат практическа насоченост и значение, защото могат да бъдат използвани за различни нужди, както и за раздаване на милостиня на бедни и нуждаещи се. Тази жертва е изцяло в духа на Христос и Неговото боготворено учение! Защото възвести на Вселената: „Бог е любов“ (1Йоан. 4:8) и това благовестие е истинска привилегия за всички нас. Тя е съотносима към Неговия дух и послание много повече, отколкото проливането на кръвта на животни и птици, която жертва не само е превъзможната, но е и оставаща някак си далеч от Него.

Наистина в „Требника“ има молитви за осъществяване на курбани (месо, риба и груги), но те не носят тази истинска относителност към висотата на Новия Завет. Още повече, когато е съчетана със записване на благодарствена молитва или света литургия за прочитане в престоящата служба в храма. Тогава, когато свещенослужителят прочита и на светата проскомидия, и на светия престол името на някого и измохва за него Божията благодат. И всичко това погнесено с чиста и искрена вяра от молещия се и принесено съкрушено сърце, като най-чиста жертва пред престола на Бога. Към тази жертва Христос благоволел и особено благославя всеки, който пристъпва да я принесне.

Затова нека да се отърсим от наслоенията на тази тежка, старозаветна и езическа обредност, която е наслоена както величие от традицията, а с чисто сърце и душа да принасяме чисти оброци пред престола на Пречистия Иисус – Син Божи и Син Човечески! Амин!
Свещ. Ясен ШИНЕВ

Изложба „Българската писменост: Житие и слово на св. Софроний Врачански“



На 31 май от 16 ч. в Духовно-просветен център „Св. архангел Михаил“ – Варна бе открита изложба на тема „Българската писменост: Житие и слово на св. Софроний Врачански“. Поводът е 280-годишнината от рождението на св. Софроний Врачански, която честваме през 2019 г. Проследяват се основните моменти от житието и книжовното дело на светителя. Включени са тематични пана, карти, старопечатни книги, портрети и факсимилни издания на основните произведения на св. Софроний.

Чрез изложбата Духовно-просветният център има за цел да се съхрани паметта за този велик българин, направил всичко възможно, за да имаме вяра, език и писменост през един от най-трудните периоди в българската история.

Многообразна е дейността на епископ Софроний Врачански. Неговият образ е трайно вграден в националната ни идентичност като образец за духовник, учител, книжовник, просветител и първи български дипломат.

Той е роден в гр. Котел. През 1762 г. е ръкоположен от Преславския епископ за свещеник (Котел тогава е в пределите на Преславската епархия) и служи в родния си град 30 години. Двадесет от тях преподава на децата на котленци „книжното учение“. Всяка неделя и на всеки празник поучава в храма на народен български език. В Котел той преписва дамаскини и часослови, а през 1765 г. прави първия препис на „История славянобългарска“.

През 1794 г. е ръкоположен за Врачански епископ. Управлява Врачанската епархия 10 години през най-тежкото и смутно време в района и продължава своята книжовна преписваческа и преводаческа дейност, с която допълва проповедническото си слово за укрепване на християнската вяра и за издигането на християнската нравственост и гражданска култура на своето паство.

През 1806 г. полага основите на новобългарския език и книгопечатането на български – издава сборник неделни проповеди „Кириакодромион“, т.е. „Неделник“.

Големият български архиепископ и книжовник завършва живота си в емиграция в Букурещ през 1813 г.

През 1964 г. Св. Синод на БПЦ причислява към лика на българските светии „богоблагения наш отец, просветител и възродител Софроний епископ Врачански“.

Изложбата „Българската писменост: Житие и слово на св. Софроний Врачански“ се съществува с благословието на Варненския и Великопреславски митрополит Йоан, с подкрепата на Дирекция „Култура и духовно развитие“ на Община Варна, със съдействието на Регионалния исторически музей – Варна и на Градската художествена галерия – Пловдив.

Изложбата е насочена към ученици, граждани и гости на гр. Варна и ще продължи до 30 ноември 2019 г.

Варненска и Великопреславска митрополия



ПРАВОСЛАВИЕТО ПО СВЕТА

Православният Париж

Щом чуете за Париж, навярно се сещате за любов, Айфеловата кула, предложения за брак, романтика или жълти жилетки. И може би всичко това е той. Градът, който от векове е център на модата, културата, изкуството, литературата и пр. Но преди да бъде всичко това, столицата на Франция е била и християнски център на поклонения. За тази особеност на Париж ще разкажа в следващите редове.

Улиците на мегаполиса са изпълнени с хора, които се разминават забързано, съсредоточени в мислите си, или разглеждат и се влюбваат в красотите из туристическите пътеки през града. Трафикът е усилен – и като движение на коли, и като движение на впечатления и емоции.

Пробиваме си път сред любозитни туристи и търговци на сувенири, минаваме през разцъфтяла градинка с пръснати из нея групи от възрастни хора и майки с деца, споделяме аромата на току-що изпечени кроасани, из тесни улчички, осезани с кафенета и хора, и стигаме до нашата цел – църквата „Сен Лео сен Жил“.

Това е една от най-старите църкви в Париж. Стилът на храма е чисто романски, тъй като е построен през XII век. Храмът е посветен на православния архиепис-

коп Ле, живял и подвизавал се по тези земи в VI в., и на подвижника Жил, живял тук през VII в. Тяжната памет са отбелязва от Католическата църква на 1 септември. В този храм обаче има нещо особено ценно – пазят се една от най-големите светини на Париж: мощите на св. равноапостолна императрица Елена, майката на св. цар Константин, която открива и Кръста Господен през 326 година.

Пътешествието на мощите на светицата е доста пространно, но ако трябва да бъде казано накратко, то първо мощите отишли в Рим, но през IX в. католически монах ги пренесъл във Франция. По време на Френската революция местният свещеник Грассар опазил раката с мощите на светицата от осквернение. През 1820 г. той ги предал на католическото братство на Гроба Господен и биват положени в специален ковчег в олтарната част на храма „Сен Лео сен Жил“.

Преди време мощите били преместени в криптата на самия храм. Църквата е римокатолическа и по нищо (нищо отпред, нито в самия храм) не личи, че вътре в него се съхранява такава голяма светиня. Щом отидем зад олтарната част, ще забележим именно криптата, а в нея –

православен параклис. Да, колкото и странно да изглежда, криптата е преустроена като православен параклис, в който даже ежеседмично се чете православен акатист към св. Елена – на руски и на френски език. Мощите на светицата са открити от отец Николай Никишин, свещенослужител към Руската църква в Париж.

Без да знаем, някъде около 15 ч. се намираме в храма, покланяме се на мощите, а след това тихичко разглеждаме криптата. До мощите встрани има бележка, на която се съобщава, че в малкия параклис се отслужва ежеседмично православен акатист. Жената, която е нещо като секретар на местния свещеник, ни съобщава, че в 16 ч. ще дойдат православни християни и ще прочетат акатист пред мощите. Това те го правят всеки петък. Като единственият петък, в който не отслужват такъв акатист, е Разпети петък. Решаваме да останем, за да видим и да се помолим пред мощите на св. Елена.

В очакване сме на свещеник, хор, десетки православни християни, които да си запалят свещичка, да се помолят и да се поклонят пред св. Елена. За наша изненада в малката крипта влизат само две жени. Рускини, които всеки петък идват да

четат акатист. Управата на Римокатолическата църква е разрешила на Руската православна църква да оказва такова поклонение пред мощите на св. Елена, като два пъти годишно на празниците на светицата се отслужва и православна св. Литургия.

Мощите на св. Елена са чудотворни, а свидетелствата за станалите изцеления по молитвеното застъпничество на майката на св. Константин започват от IX в. и продължават до наши дни.

Но въпреки всичките чудеса, с времето местните християни забравили за мощите, като към днешна дата Римокатолическата църква не оказва никакво поклонение пред светинята. През миналото десетилетие местната руска общност в Париж проявява интерес към това да се отслужва богослужение пред св. Елена и да не останат светите ѝ мощи без почитание.

Ако посетите Париж, непременно се поклонете пред мощите на св. равноапостолна Елена, която неминуемо ще ви даде утешение. И макар да казват, че Париж е град на греха, ще усетите, че той може да бъде и град на благодатта, стига сърцето ви да е отворено за нея.

Ангел КАРАДАКОВ

АТОНСКИ ДНЕВНИК

Животът е споделено пътуване



Джонатан Дън е роден в Кингстън на Темза, Англия. Завършил е класическа филология в Оксфорд. През 2012 г. става православен. Работи като преводач на художествена литература от няколко езика, има издателство – Смл Стейшънс Прес.

Автор е на три богословски книги на английски език.

След поклонничеството си до 140 манастира в България подготвят съ-

свругата си книгата с есета „Български фрески: празник на корена“ (Олфорд, 2013), чито 125 фотографии на стенописи от не действащи манастири са негови.

В момента учи заочно православно богословие в Кеймбридж и служи като иподякон в параклиса „Св. Климент Охридски“, в Богословския факултет на Софийския университет.

Джонатан всяка годи-

на посещава Атон и води дневник. Записките му са изпълнени с философски размисления, поезия и богословие и са ценно свидетелство за специфичния поглед на човек, който е православен, живее от години в България, но все пак има зад гърба си един друг живот и опит от друго християнско изповедание.

На страниците на „Църковен вестник“ в специална поредица ще проследим неговите впечатления и преживявания, като публикуваме тези дневници. Текстове, които ще предложим на вашето внимание, са от неговите пет досегашни престоя на Атон в различни светогорски манастири. Година първа: Григориу, Зограф, Хилендар, Ксенофонт; година втора: Великата лавра, скитът „Св. Анна“, манастирите „Св. Павел“, Дионисиу, Зограф; година трета: Кутлумузи, Иврон, Ставропигита, Ватопед; година четвърта: Каракал, Филотей, Кутлумузи, Ксиропотам; година пета: Ксенофонт, „Св. Пантелеймон“, Кутлумузи, Зограф.

Посещава се на св. Арсений Кападокийски, който умира в Корфу на 10 ноември 1924 г., четиридесет дни след като отпътува от Турция за Гърция

Лято, 2013 г. ДЕН ПЪРВИ

София-Урануполи
Тръгваме от София, четирима в колата: Спас – шофьорът, инженер; Съни – икономист; Емилиан – съдия, и аз. Радиото е включено – новини (което изглежда някак малаважно), класическа музика, поп. Навън, летните температури се завръщат. Вечера стигнаха 47 градуса на слънце. След петнайсет минути спираме за гориво. Животът продължава. Разбираш, че за хората твоето поклонничество е без значение, или по-скоро, че всяко наше движение от ежедневие ни е поклонничество.

Синът ми е на училище. Жена ми – на кръвни изследвания. Днес ще се справят с тези неща без мен. Свикнал съм да се грижа за тях, може би дори да контролирам всяко тяхно движение, за да съм сигурен, че всичко е наред. Сега ще трябва да привикам с тази липса на контрол, както в неделя, когато отидохме на кино с Габриел и после искаше да посети зала за детски игри, обезопасена, и аз го оставих там за час.

Чувство за празнота,

олекналост, паника. Стотици, хиляди хора отиват на работа, пресичат на светофара, карат колетата в обозначените пътеки, чакат за автобус или трамвай.

Планината до София, Витоша, се вижда ясно, винаги ни наблюдава. Ние я наблюдаваме в късния следобед или вечер. Онази вечер ярка блестя-

ме по-дългия маршрут и карахме бавно.

Урануполи е гръцко градче, откъдето сутрин корабът отпътува за Атон. Ще ни отведе до главното пристанище – Дафин, и от там или ще ходим пеша, или ще вземем по-малък кораб до Симонопетра, манастира, където планираме да останем първата нощ.



ща светлина (самолет, парапланер) се отдели от склона на планината и отплува в тъмнината. Позицията светлина, този път нанстина самолет, възви и се насочи към софийското летище. Режим, моят живот, всяко движение е ценно.

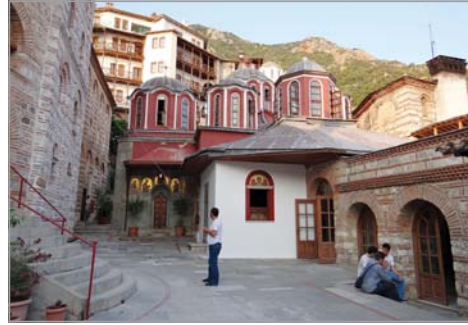
Пътуването от София до Урануполи беше дълго, 400 км за десет часа, взех-

Симонопетра е смятан за най-впечатляващия манастир на Атон, построен е върху скала и е първият откъм югозападния бряг на полуострова.

Собственикът на хотела в Урануполи бързо разсейва всякакви романтични представи, които може да съм имал относно качването на кораба, като

На стр. 8

ПОКЛОННИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ



От стр. 7
предрича 400-500 души на сутринта, монаси и поклонници, гърци, руснаци, българи, сърби, румънци и други. Уговорям се да се срещнем в 7,15 ч., за да вземем визите си (достъпът до Атон е ограничен, само мъже). Ще бъде странно да се намериш

от земята, чакащ археологически разкопки, ракета, която ще се отдели всеки миг, хижа, в която не си сигурен дали искаш да влезеш.

Другите са приятелски настроени и ме окуражават, точно когато се обръщам, и душата ми, бял меандър от светлина, се

препотвърдил нашите заявления.

– Може ли да се обадя след 5 минути? – питам. 9,09 е.

– Моля, останете на линия! – отговарят ми и скоро чувам: – Да, можете да отидете и да вземете разрешителните.

Чувство на радост, ма-

малки пристанища. Атмосферата на кораба е добра. Смесица от хора, няколко монаси, членове на екипажа, поклонници, млади и стари. Имаше някакъв баща с двамата си сина, по-малкият около 5-годишен заедно с по-големия си брат. Майка им ги придружи на кораба и после слезе. Тук всички имаме една Майка, която се застъпва за нас.

Корабът се забавя. Съвсем близо до брега сме. Една чайка стене. Мога да различа скалите. Този път ще слеза на брега. Емоции тази сутрин.

Манастирът Григориу

Днес беше дълъг и изморителен ден. Пристигнахме в Дафни, където ми се искаше да се усмихвам на всеки, в горещината на палнеото отиване до Симонопетра, само за да разберем, че не приемат гости, понеже е денят на света Мария Магдалина, събота. Монахът беше много учтив и ми даде чаша с най-сладката студена вода, която съм пил, но тряб-

ваше да продължим до Григориу, манастира, който иска да посетя.

Вървах напред, стравявайки се, че времето минава и няма да успея да пристигнем за вечерната служба и вечерята, но се оказа, че съм пропуснал отбивката и извървах целия път надолу до пристанището на Симонопетра.

На връщане срещнах Емилиан, който също бе изпуснал отбивката. Каза, че отиването ни от Симонопетра до Григориу сигурно е само за добро, но в този момент бях твърде уморен, за да се съглася с него. На последното изкачване почти не можех да ходя. Никога не съм се усещал толкова слаб. Започнах да чувствам, че Света Гора е твърде много за мен, не бях подготвен за тук. Измъчваше ме чувството, че вината е наша, че не организирахме нещата по-добре от София.

В Григориу ни отведоха до къщата за гости. Бяхме пропуснали вечерната служба и вечерята, но аз се запътих към църква-

та, където хората очакваха да влязат и да целунат мощите. Пристединих се.

– От къде сте?

– От Англия.

– Вероизповедание?

– Православен. – Беше ми разрешено да вляза във вътрешната църква и да почета мощите. Това беше последвано от песнопение. Уникална икона на Христос на иконостаса (преграда в православните църкви, която отделя нефа от олтара), трагичното изражение върху лицето на св. Николай. А отвън монах, пита ме дали съм ял, завежда ме в кухнята, дава ми хляб, вода, боб, домати, диня, и аз си спомням песнопението, иконите, мощите, и се заглеждам към втория си Атонски манастир.

Потих се толкова много днес, че панталоните ми и коланът бяха подгизнали и научих, че в Света Гора нещата невинаги стават по твоя начин.

Следва

Джонатан ДЪН

АТОНСКИ ДНЕВНИК

Животът е споделено пътуване



единствено в мъжка компания.

Тук, в Урануполи, нещо като курорт, семейство се разхождат нагоре-надолу по главната улица, разпускат атмосфера, гърците приятелски настроени и гостоприемни както винаги. В бара до пристанището гледат гръцки футбол. Вечеряме близо до плажа. Оттук мога да видя светлините на близкия остров Амулиани, самотните фарове на кола на средния полуостров, Ситония, зад нас няколко светлини и сетне тъмнина, където започва Атон.

Хвърлихме поглед към някакви хълмове на полуострова, когато се спуснахме в долината, и след това към връх Атон, висок 2033 метра – счупен зъб, връх на стрела, стърчащ

издига сред мрака, ставайки едно.

ДЕН ВТОРИ

Урануполи –

манастирът Григориу

Емоции тази сутрин.

Отидохме до поклонническото бюро да вземем визите си за Атон, и имената ни не бяха в списъка. Трябваше да чакаме до 9 сутринта, за да звънем в офиса в Солун, при условие, че корабът ни тръгна в 9,45. Нервна закуска. Нервна разходка. Емилиан остава оптимист – всичко ще е наред, трябва да направим каквото е по силите на човек, останалото е в Божиите ръце. Аз не бях толкова сигурен. Това не се връзваше с моя западен рационален менталитет, но балканците остават спокойни. Позвъних в 9 ч. Оказа се, че не съм

кара да осъзнавам колко плитка е вярата ми. За мен всичко е въпрос на (човешка) организираност, а не на Божия воля. Знаем, че имам още много да уча.

Относно обвиненията – също. Склонен съм да обвинявам другите каквото са направили или не са направили. И себе си. Балканците са много по-спокойни в подобни случаи. Относно отговорността и други неща. Продължавам да настоявам за нуждата от поемане на отговорност, понеже ми се струва важно, необходимостта да мислиш преди да правиш нещата. Балканците първо действат и после мислят. Може би в това има много по-голяма свобода. Също както да не броиш парите си в портфейла.

Спускаме се покрай брега на полуострова, но този път, за разлика от круиза около полуострова миналата година, знам, че ще акостирам, ще стъпя на Атон. Чайките стоят забележително близко до лодката, на около метър от пасажерите. Следват я. Сушата се открива необитаема. Скоро ще видим манастирите или техните

Духовна съкровищница

Никога не чакайте и не търсете за любовта любов, за смиреност – похвала, за служението – благодарност. Старайте се да останете без земни награди, за да не загубите небесните.

Схикумен Сава (Остапенко)

У всеки, който се моли без да се кае, молитвата му или спира, или молейки се, изпада в прелест.

Старецът Йосиф Исихаст

Когато даваш милостиня, ти умножаваш количеството добро в света. Но бедният, на когото помагаш, получава едва една десета от твоето добро. Останалото добро ти го причиняваш на себе си.

Авва Доротеи

Агът е невъзможно да се направи привлекателен, затова дяволът прави

привлекателен пътя към него.

Св. Василий Велики

„В ага всеки отива по своя път, а в рая може да се влезе само когато сме заедно“. Мисля, че това се отнася преди всичко за съпружеския живот.

Прот. Валериан Кречетов

За съжаление в нашето общество има бедни деца, на които родителите не са успели да дадат нищо друго освен пари.

Патриарх Павел Сръбски

Тук, в земния си живот, човек сам си отваря или затваря вратите на рая.

Отец Атанас от село Хвойна

Изповедта се краси не толкова от изповедника, колкото от изповядващия се.

Отец Георги от с. Желгарци

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2019 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Каралмалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Тончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.